Η θεώρησις των εορτών της Εκκλησίας από τον άγ. Ιωάννη τον Χρυσόστομο (Μητροπ. Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού Δανιήλ)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 6 Ιουλίου, 2007

Η αλλοίωση του ορθοδόξου φρονήματος και η έκπτωση από την «εν Χριστώ» ζωή φανερώνεται και από τον τρόπο που οι πιστοί εορτάζουν και συμμετέχουν στις εορτές της Εκκλησίας μας.
Οι εορτές της εκκλησιαστικής κοινότητος μετατρέπονται ενίοτε είτε σε εκδηλώσεις νοσηρής θρησκευτικότητος είτε σε εμποροπανηγύρεις είτε σε ευκαιρίες αναπαύσεως από τον κόπο των βιοτικών μεριμνών και εκδρομών αναψυχής, ιδιαιτέρως μάλιστα για τους κατοίκους των αστικών περιοχών.
Για την πνευματική θωράκιση των πιστών, για την προστασία της εκκλησιαστικής μας ζωής και των εορτών της Εκκλησίας από το αλλοτριωτικό πνεύμα του κόσμου και για τον τρόπο συμμετοχής των πιστών σ’ αυτές ερρανίσθημεν όσα ο φωτισμένος από το Άγιο Πνεύμα άγιος πατέρας μας Ιωάννης ο Χρυσόστομος εδίδαξε στις κατηχητικές και ερμηνευτικές ομιλίες του.

α. Ο άγιος πατέρας μας αναφέρων τις καθιερωμένες από την Εκκλησία στην εποχή του Δεσποτικές εορτές διατυπώνει την γνώμη, ότι ο πιστός μπορεί πάντοτε να εορτάζει τους σταθμούς της επιγείου ζωής του Κυρίου μας Ιησού Χριστού (Επιφάνεια, Πάσχα, Πεντηκοστή) και όχι μόνον κατά την συγκεκριμένη ημερομηνία της εορτής.
Με αυτή την άποψη η εορτή εξέρχεται του χρόνου και του χώρου και λαμβάνει οικουμενικό και αιώνιο χαρακτήρα. Εορτάζομε νυν και αεί το μυστήριο της θείας οικονομίας εν παντί καιρώ και τόπω.
Αυτό τον χαρακτήρα τονίζει ακόμη περισσότερο η άποψη του αγίου πατέρα μας, ότι για τον χριστιανό την εορτή δεν προσδιορίζει ο χρόνος, αλλά η αγαθή συνείδηση του πιστού και ότι ο χριστιανός εάν έχει αγαθή συνείδηση, τότε επιτρέπεται να εορτάζει καθημερινώς.

«*Αεί γάρ ημίν εστιν εορτή. Εορτή πρώτη τά Επιφάνεια. Πάσας τάς ημέρας τά Επιφάνεια δυνατόν τελείν. Αεί δυνάμεθα Πάσχα επιτελείν. Και δυνάμεθα αεί Πεντηκοστήν επιτελείν. Επειδή εορτήν ού καιρός ποιεί, αλλά συνειδός καθαρόν. Ο δέ συνειδός έχων αγαθόν και πράξεις τοιαύτας αεί εορτάζειν δύναται*» (Ομιλία Β' «*εις τήν αγίαν Πεντηκοστήν*», Ε.Π.Ε. 36, σελ. 294-298).

Δηλαδή: Για μας πάντοτε είναι εορτή. Η πρώτη εορτή μας είναι τα Επιφάνεια. Και

μπορούμε να εορτάζουμε όλες τις ημέρες τα Επιφάνεια... Πάντοτε μπορούμε να εορτάζουμε το Πάσχα. Πάντοτε μπορούμε να εορτάζουμε την Πεντηκοστή. Διότι ο καιρός δεν κάνει την εορτή, αλλά η καθαρή συνείδηση. Κι εκείνος ο οποίος έχει καθαρή συνείδηση και κάνει αγαθές πράξεις μπορεί να εορτάζει πάντοτε.

β. Με μία άλλη ρηξικέλευθη άποψή του ο άγιος πατέρας μας διασπά την γεώδη και ανθρωπάρεσκη αντίληψη, ότι το μέγεθος της εορτής φαίνεται από την προσέλευση του πλήθους των ανθρώπων. Για τον αληθινό ποιμένα προέχει «*η αρετή των συλλεγομένων*». Η αρετή των συμμετεχόντων μεταβάλλει την συνάθροιση σε πανήγυρη «*πρωτοτόκων απογεγραμμένων έν ουρανοίς*» (προς Εβραίους ιβ' 23). Το «*αγαθόν συνειδός*» των προσερχομένων μετατρέπει κάθε συνάθροιση πιστών σε εορτή και πανήγυρη των σωζομένων.

«*Πάσα γάρ σύνοδος εορτή. Τάς γάρ εορτάς ου τό πλήθος, αλλ' η αρετή των συλλεγομένων ποιείν είωθεν· Εορτή γάρ μεγίστη, συνειδός αγαθόν*». (Ομιλία Ε' «*Περί Άννης*» Ε.Π.Ε. 8Α 114-116).

Δηλαδή: Διότι κάθε συνάθροιση είναι εορτή. ... **Γιατί τις εορτές δεν τις κάνει συνήθως το πλήθος, αλλά η αρετή των συγκεντρωθέντων**. ... Διότι η πιο μεγάλη εορτή είναι ή αγαθή συνείδηση.

γ. Με μία φράση του ο θεοφόρος διδάσκαλος της οικουμένης προσδιορίζει με σαφήνεια την αιτία της εορτής. Ο πιστός εορτάζει για την υπερβολή των αγαθών που του εδόθησαν από τον φιλάνθρωπο επουράνιο Θεό και Πατέρα. Έτσι η εορτή δεν είναι καιρική και περιοδική, αλλά συνεχής· δεν είναι εγκόσμια και κυμαινόμενη, αλλά αιώνια, αδιάκοπη και αδιάπτωτη. Ο χριστιανός πάντοτε χαίρεται και εορτάζει για τα αγαθά, τα οποία του εχάρισε ο Θεός. Χαίρεται γιατί με την πνευματική αναγέννησή του εγκατέστησε την βασιλεία του Θεού εντός του, της οποίας το πλήρωμα θα βιώσει στην αιωνιότητα. Τα πνευματικά αγαθά που του εδωρήθησαν από τον Θεό Πατέρα είναι η άφεση των αμαρτιών, η υιοθεσία, η πνευματική αποκατάσταση, η δωρεά του αγίου Πνεύματος, η αναγέννηση, η ανάσταση και η «*εν Χριστώ ζωή*».

«*Πάς ο χρόνος εορτής εστι καιρός τοις Χριστιανοίς διά την υπερβολήν των δοθέντων αγαθών*». (Ομιλία ΙΕ' «*είς την Α' πρός Κορινθίους*» Ε.Π.Ε. 18, σελ. 418-420).

Δηλαδή: Όλος ο χρόνος είναι καιρός εορτής για τους Χριστιανούς λόγω της αφθονίας των αγαθών που τους εδόθησαν.

δ. Για τον άγιο πατέρα μας, ως αληθινή εορτή θεωρείται αυτή που συντελεί στην σωτηρία των ψυχών και στην οποία επικρατεί ειρήνη, ομόνοια μεταξύ των ανθρώπων. Είναι προφανές ότι αυτά τα γνωρίσματα οφείλει να έχει ο εορτασμός των

εκκλησιαστικών εορτών.

«*Αύτη γάρ αληθής εορτή, ένθα ψυχών σωτηρία, ένθα ειρήνη και ομόνοια*» (Ομιλία Α' «*είς τήν Γένεσιν*» Ε.Π.Ε. 2, σελ. 12).

Δηλαδή: Διότι αυτή είναι η αληθινή εορτή, όπου υπάρχει η σωτηρία των ψυχών, όπου υπάρχει ειρήνη και ομόνοια.

«*Εορτή αγαθών έργων εστιν επίδειξις, και ψυχής ευλάβεια, και πολιτείας ακρίβεια· καν ταύτα έχης διαπαντός εορτάζειν δυνήση και διαπαντός προσιέναι*». (Ομιλία ΚΗ' «*εις την Α' πρός Κορινθίους*» Ε.Π.Ε. 18Α, σελ. 214).

Δηλαδή: Εορτή είναι επίδειξις έργων αγαθών και ευλάβεια ψυχής και ακρίβεια στον ορθό τρόπο ζωής· και αν έχεις αυτά, θα μπορείς να εορτάζεις συνεχώς και διαρκώς να προσέρχεσαι.

«*Τον χριστιανόν διά παντός του βίου την αυτώ πρέπουσαν εορτήν άγειν. Αν τοίνυν καθαρόν έχης τό συνειδός, εορτήν έχεις διαπαντός. Ταύτην τήν εορτήν και πλούσιος και πένης άγειν δυνήσεται ομοίως. Ενταύθα χρεία αρετής μόνης*». (Λόγος «*ταις Καλάνδαις*» Ε.Π.Ε. 31, σελ. 472-474).

Δηλαδή: Ο χριστιανός, λοιπόν, όλη του την ζωή πρέπει να ζει με την πρέπουσα εορτή. Αν έχεις, λοιπόν, καθαρή την συνείδηση, έχεις διαρκώς εορτή. Αυτή την εορτή και ο πλούσιος και ο πτωχός μπορεί να την εορτάσει με τον ίδιο τρόπο. Εδώ χρειάζεται αρετή μόνο.

ε. Οι πιστοί πρέπει να προφυλάσσονται, ώστε να μη αμαρτάνουν όταν εορτάζουν τις εορτές της Εκκλησίας. Δεν συνάδει με το ήθος, την πνευματικότητα και την διδασκαλία της Εκκλησίας η διάπραξη αμαρτημάτων, όταν μάλιστα με την εορτή επιδιώκουμε να εξαλείψουμε τα υπάρχοντα αμαρτήματα.

«*Εορτή γάρ διά τούτο γίνεται, ουχ ίνα ασχημονώμεν, ουχ ίνα αμαρτήματα συνάγωμεν, αλλ' ίνα και τα όντα αναιρώμεν*». (Ομιλία ΚΖ' «*εις τήν Α' πρός Κορινθίους*» Ε.Π.Ε. 18Α, σελ. 208).

Δηλαδή: Διότι η εορτή για τούτο γίνεται, όχι για να ασχημονούμε, όχι δια να συσσωρεύουμε αμαρτήματα, αλλά δια να εξαλείφουμε και τα υπάρχοντα.

Οι επισημάνσεις του μεγάλου ποιμενάρχου και οικουμενικού διδασκάλου τότε και σήμερα είναι εύστοχες και επίκαιρες για να μας προφυλάξουν από τις επικίνδυνες και αλλοτριωτικές παρεκτροπές από το πνεύμα του Θεού της πνευματικής μας ζωής.

(Πηγή: Περιοδικό «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» Απρίλιος 2007)